

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 315/2015-28

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 13. mája 2015 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej a zo sudcov Sergeja Kohuta a Ladislava Orosza (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKČNÝ ZNAČENIE], [REDAKČNÝ ZNAČENIE], [REDAKČNÝ ZNAČENIE], zastúpenej Advokátskou kanceláriou advocatus s. r. o., Palackého 12, Bratislava, konajúcou prostredníctvom konateľky a advokátky JUDr. Zdenky Benčíkovej, ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 19 ods. 2, čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 v spojení s čl. 12 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, ako aj práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Pezinok sp. zn. 5 C 520/2008 z 13. novembra 2009 a rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 15 Co 177/2010 z 20. júna 2012, a takto

rozhodol:

Sťažnosť [REDAKČNÝ ZNAČENIE] odmieta.

Odôvodnenie:

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 29. januára 2014 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej Advokátskou kanceláriou advocatius s. r. o., Palackého 12, Bratislava, konajúcou prostredníctvom konateľky a advokátky JUDr. Zdenky Benčíkovej, ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 19 ods. 2, čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 v spojení s čl. 12 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozsudkom Okresného súdu Pezinok (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 5 C 520/2008 z 13. novembra 2009 (ďalej aj „napadnutý rozsudok okresného súdu“) a rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 15 Co 177/2010 z 20. júna 2012 (ďalej aj „napadnutý rozsudok krajského súdu“). Na základe výzvy ústavného súdu z 23. septembra 2014 právna zástupkyňa sťažovateľky doplnila sťažnosť o chýbajúce náležitosti podaním doručeným ústavnému súdu 8. októbra 2014 a 15. januára 2015.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalobca 1“), [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], a [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalobcovia“), sa žalobou doručenu 29. októbra 2003 okresnému súdu domáhali proti sťažovateľke ako žalovanej určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnosti.

V úvodnej časti sťažnosti sťažovateľka popisuje skutkový stav, pri ktorom malo dôjsť k porušeniu ňou označených základných práv podľa ústavy, listiny a práv podľa dohovoru a dodatkového protokolu, z ktorého vyplýva, že žalobcovia žalobu o určenie vlastníckeho práva odôvodnili okrem iného tým, že *«na základe nahliadnutia do LV č. [REDAKOVANÉ], vedeným Okresným úradom v [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] Katastrálnym odborom, pre okres [REDAKOVANÉ], obec [REDAKOVANÉ]*

██████████, k. ú. ██████████, vyhotoveným dňa 09. 12. 1999, získali vedomosť o tom, že nehnuteľnosť - pozemok parc. č. ██████████, výmera 9765 m², druh pozemku orná pôda je zapísaná ako výlučné vlastníctvo žalovanej počnúc rokom 1999 a teda, že prejednávaná nehnuteľnosť údajne tvorí predmet vlastníckeho práva žalovanej. Z listu vlastníctva č. ██████████ ďalej vyplýva, že žalovaná nadobudla vlastníctvo k prejednávanej nehnuteľnosti z titulu dedenia a uvedená zmena bola zapísaná do katastra nehnuteľností pod č. ██████████.

Následne žalobcovia poukazovali v návrhu zo dňa 27. 10. 2003 na skutočnosť, že: Výmerom vydaným Poverením pôdohospodárstva a pozemkovej reformy podľa § 1 ods. 1 nariadenia č. 104/1946 Sb. n. SNR o vlastníctve pôdy č. 2901/48-1 zo dňa 07. 12. 1948 bola prídelcom ██████████ a jeho manželke ██████████ (právny predchodca žalobcov), pridelená do vlastníctva okrem iného, pôdohospodárska nehnuteľnosť - pozemok, v k. ú. ██████████, vl. č. ██████████, parc. č. ██████████, roľa o výmere 0,9765 ha.

... Podľa ustanovenia § 1 nariadenia č. 104/1946 Sb. n. SNR Výmer o vlastníctve pôdy je verejnou listinou dokazujúcou vlastnícke právo prídelcu k pridelenej pôdohospodárskej nehnuteľnosti, na základe ktorej príslušný knihovný súd urobí záznam vlastníckeho práva v prospech prídelcu bez podmienky dodatočného ospravedlnenia.

... Prejednávaná nehnuteľnosť sa počnúc dňom 07. 12. 1948 stala predmetom bezpodielového spoluvlastníctva manželov, ██████████ a ██████████ a to z titulu pridelenia pôdy Výmerom o vlastníctve pôdy zo dňa 07. 12. 1948.

... Z údajov na liste vlastníctva vyplýva, že žalovaná prejednávanú nehnuteľnosť do svojho údajného vlastníctva nadobudla údajne z titulu dedenia. Nakoľko však prejednávaná nehnuteľnosť bola pôvodnému vlastníkovi, resp. vlastníkom riadne skonfiškovaná a následne výmerom pridelená ██████████ a ██████████, právnym predchodcom žalobcov, nemohla byť táto nehnuteľnosť ďalej predmetom dedenia po pôvodnom vlastníkovi, resp. vlastníkoch, ktorým bola skonfiškovaná. Keďže pôvodný vlastník, resp. vlastníci v čase svojej smrti už neboli vlastníkmi prejednávanej nehnuteľnosti, nemohlo na žalovanú prejsť výlučné vlastníctvo prejednávanej nehnuteľnosti z titulu dedenia, tak ako je to zapísané v katastri nehnuteľností a to z dôvodu existencie základnej a všeobecne uznávanej zásady, že nikto, teda ani pôvodný vlastník, resp. vlastníci, nemôžu

previesť na iného viac práv než má sám. Z uvedených skutočností a v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka potom vyplýva, že dedičské rozhodnutie, ktorým bola „prededená“ prejednáváná nehnuteľnosť od pôvodného vlastníka, resp. vlastníkov, ktorým bola skonfiškovaná na žalovanú je absolútne neplatné a to z dôvodu rozporu so zákonom.».

Okresný súd rozsudkom sp. zn. 5 C 520/2008 z 13. novembra 2009 rozhodol, že podielovým spoluvlastníkom v podiele 1/2 nehnuteľnosti - pozemku parc. č. [REDACTED] o výmere 9765 m², druh pozemku orná pôda, zapísanej na LV č. [REDACTED], kat. územie [REDACTED], je žalobca 1. Zároveň okresný súd rozhodol, že spoluvlastnícky podiel vo veľkosti 1/2 nehnuteľnosti - pozemku parc. č. [REDACTED] o výmere 9765 m², druh pozemku orná pôda, zapísanej na LV č. [REDACTED], kat. územie [REDACTED], patrí do dedičstva po poručiťovi [REDACTED], naposledy bytom [REDACTED], zomrelom [REDACTED]. Sťažovateľku okresný súd zaviazal na úhradu trov konania a trov právneho zastúpenia žalobcov.

Sťažovateľka uvádza, že okresný súd na základe vykonaného dokazovania vo veci ustálil tento skutkový a právny stav v predmetnej veci:

„Z osvedčenia o dedičstve po poručiťelke [REDACTED] č. 46 D 644/2006, Dnot 147/2006 zo dňa 15. 05. 2007... mal súd preukázané, že právnymi nástupcami [REDACTED] [REDACTED], ktorá bola v žalobe uvedená ako žalobkyňa v 3. rade, sa stali jej deti [REDACTED] [REDACTED]... a [REDACTED]...”

Z výpovede navrhovateľov mal súd preukázané, že nebohý [REDACTED] a [REDACTED] [REDACTED] boli právnymi predchodcami žalobcov. Z výpisu z listu vlastníctva č. [REDACTED] pre okres [REDACTED], obec [REDACTED], k. ú. [REDACTED] a z výpovede účastníkov konania a ich právnych zástupcov mal súd preukázané, že sporná nehnuteľnosť bola v čase rozhodovania súdu vo výlučnom vlastníctve žalovanej.

Z PKV č. [REDACTED] a z výpovede právnej zástupkyne žalovanej mal súd preukázané, že vo vl. č. [REDACTED] boli poslední vlastníci spornej nehnuteľnosti zapísaní [REDACTED] a [REDACTED], každý v pomere 1/2. Z výpovede žalovanej a z dokladov nachádzajúcich sa v spise, najmä z osvedčení o dedičstve mal súd preukázané, že [REDACTED]

██████ bol otcom žalovanej a zomrel dňa ████████, ████████, ████████, bola starou mamou žalovanej a nevlastnou matkou ████████ a zomrela ████████. Z upovedomenia zo dňa 01. 08. 1946, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 31. 12. 1946, mal súd za preukázané, že predsedníctvo SNR na svojom zasadnutí dňa 13. 05. 1946, rozhodlo na návrh Povereníctva pôdohospodárstva a pozemkovej reformy, že ████████ a ████████ (a ďalšie osoby uvedené v rozhodnutí), boli považované podľa písm. a) ods. 1 § 1 nar. č. 104/1945 Sb. n. SNR za osoby národnosti nemeckej. Túto skutočnosť potvrdila vo svojej výpovedi aj žalovaná. Z citovaného rozhodnutia mal súd za preukázané, že uvedeným rozhodnutím sa považuje pôdohospodársky majetok pariaci vlastníckym právom uvedeným spoluvlastníkom za skonfiškovaný ku dňu 01. 03. 1945.

Z výmeru Povereníctva pôdohospodárstva č. 2901/48-1 zo dňa 07. 12. 1948 mal súd preukázané, že sporná nehnuteľnosť bola pridelená do vlastníctva ████████ a jeho manželke ████████ v pomere 1/2 k celku. Podľa bodu IV ods. 1 cit. výmeru je tento výmer o vlastníctve pôdy podľa ustanovenia § 1 ods. 2 nar. č. 104/1946 Sb. n. SNR verejnou listinou dokazujúcou vlastnícke právo prídelcu k pridelenej poľnohospodárskej nehnuteľnosti, na základe ktorej príslušný knihovný súd urobí záznam vlastníckeho práva v prospech prídelcu bez podmienky dodatočného ospravedlnenia. Z originálu, ktorý bol súdu predložený k nahliadnutiu na pojednávaní dňa 04. 09. 2009 mal súd preukázané, že na príslušnom výmere sa nachádza okrúhla pečiatka Povereníctva pôdohospodárstva a pozemkovej reformy, pracovná skupina pre pozemkovú reformu v ████████ a podpis Povereníka.

Z osvedčenia o dedičstve V-2-19 D63/96, Dnot 62/96 po poručiteľke ████████ zo dňa 19. 06. 1997 mal súd preukázané, že ████████ zomrela ████████. Na základe uvedeného osvedčenia nadobudol 1/2 spornej nehnuteľnosti, teda parc. č. ████████ o výmere 9765 m², zapísanej v PKV ████████ v k. ú. ████████ jej manžel, ████████ a druhú polovicu spornej nehnuteľnosti jej syn, ████████, teda žalobca v 1. rade. Z osvedčenia o dedičstve č. k. 21D 623/01, Dnot 106/01 zo dňa 11. 10. 2001 vydaného ████████, notárkou mal súd preukázané, že v dedičskom konaní po nebohom ████████, ktorý zomrel dňa ████████ nebola prejednávaná sporná nehnuteľnosť. Z uznesenia OS Bratislava - vidiek, Dnot 32/95,

2D 254/95 zo dňa 14. 06. 1995 mal súd preukázané, že žalovaná nadobudla 1/2 spornej nehnuteľnosti po svojej starej mame, [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], ktorá zomrela dňa [REDAKOVANÉ]. Z uznesenia OS Bratislava-vidiek, Dnot 190/95, 2D 543/95 zo dňa 14. 06. 1995 mal súd preukázané, že žalovaná nadobudla 1/2 spornej nehnuteľnosti po poručiteľovi [REDAKOVANÉ], ktorý zomrel [REDAKOVANÉ].

Zo zmluvy o nájme poľnohospodárskych nehnuteľností uzavretej žalovanou ako prenajímateľom a roľníckym družstvom podielnikov [REDAKOVANÉ] dňa 20. 08. 2004 mal súd preukázané, že žalovaná prenajala nehnuteľnosť nájomcovi od 01. 01. 2004...“

Sťažovateľka poukazuje na to, že okresný súd ako prejudiciálnu otázku riešil naliehavosť právneho záujmu žalobcov na žalobe a v tejto súvislosti v odôvodnení svojho rozsudku uviedol, že „... je potrebné poznamenať, že ako výlučnou vlastníčkou spornej nehnuteľnosti na liste vlastníctva je zapísaná odporkyňa, navrhovateľovi v 1. rade bolo v dedičskom konaní po [REDAKOVANÉ] priznané vlastnícke právo k 1/2 spornej nehnuteľnosti - v uvedenom prípade teda ide o duplicitu vlastníckeho práva k spornej nehnuteľnosti, o ktorej môže rozhodnúť len súd“.

K otázke právnej perfektosti konfiškačnej listiny, na základe ktorej bola právnym predchodcom sťažovateľky skonfiškovaná sporná nehnuteľnosť, okresný súd podľa sťažovateľky uviedol:

«Z vykonaného dokazovania mal súd za preukázané, že upovedomením o konfiškácii, ktoré sa nachádza v spise rozhodlo predsedníctvo Slovenskej národnej rady o tom, že právnych predchodcov žalovanej [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] je treba považovať za osoby nemeckej národnosti a teda ich majetok sa považoval za skonfiškovaný ku dňu 01. 03. 1945. Podľa právneho názoru súdu bol v čase vydania konfiškačného rozhodnutia vlastníkom spornej nehnuteľnosti [REDAKOVANÉ], teda otec žalovanej. [REDAKOVANÉ] nadobudol spornú nehnuteľnosť po smrti svojej nevlastnej matky, [REDAKOVANÉ], ktorá zomrela v roku 1943, na základe zásady platnej v občianskom práve na území Slovenskej republiky aj pred 01. 01. 1951, teda že majetok sa v dedičskom konaní nadobúda smrťou poručiteľa. Súd sa nestotožnil s právnym názorom právnej zástupkyne žalovanej, že by bola

žalovaná nadobudla vlastnícke právo k spornej nehnuteľnosti už v roku 1943 teda po smrti [REDAKOVANÉ]. Podľa názoru súdu teda prebehla konfiškácia spornej nehnuteľnosti v súlade s vtedy platným právnym poriadkom. Výmer o vlastníctve pôdy, na základe ktorého nadobudli spoluvlastnícke právo k spornej nehnuteľnosti právni predchodcovia žalobcov je právne perfektnou listinou obsahujúcou všetky zákonom stanovené náležitosti. Na originály uvedeného výmeru, ktorý bol súdu predložený k nahliadnutiu sa nachádzal podpis príslušného povereníka, a okrúhla pečiatka Povereníctva pôdohospodárstva a pozemkovej reformy, pracovná skupina pre Pozemkovú reformu v [REDAKOVANÉ]. Výmer obsahoval aj spornú nehnuteľnosť identifikovanú príslušným katastrálnym územím, pozemno-knižnou vložkou a výmerou. Súd zastáva názor, že právni predchodcovia žalobcov nadobudli spornú nehnuteľnosť do vlastníctva v súlade s vtedy platnými právnymi predpismi. Tento názor súdu možno podporiť aj rozhodnutím NS SR sp. zn. 4 Cdo 123/2003, ktorý hovorí, že „Výmery a prídellové listiny ako verejné listiny boli a aj v súčasnosti sú dokladmi o vlastníctve prídelcov k prideleným nehnuteľnosti a a sú vkladu schopnými listinami spôsobilými pre zápis vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností.“ V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že súd sa nestotožnil s námietkou právnej zástupkyne odporkyne, že na to, aby bolo možné právoplatne prideliť prídelcovi nehnuteľnosť sú potrebné obidve listiny teda tak Výmer ako aj prídellová listina. Gramatický výklad vyššie citovaného judikátu jednoznačne určuje, že právne perfektnou vkladu schopnou listinou je tak Výmer o nadobudnutí vlastníckeho práva ako aj prídellová listina samostatne...

Podľa názoru súdu zástupkyňa navrhovateľov dostatočne preukázala naliehavý právny záujem na podaní žaloby, konfiškácia spornej nehnuteľnosti právnym predchodcom žalovanej prebehla v súlade s vtedy platnými právnymi predpismi, právni predchodcovia žalobcov nadobudli vlastnícke právo k spornej nehnuteľnosti na základe právne perfektnej listiny, Výmeru o vlastníctve pôdy, žalovaná nesplnila zákonom stanovené podmienky pre vydržanie spornej nehnuteľnosti...»

Krajský súd na základe odvolania sťažovateľky rozsudkom sp. zn. 15 Co 177/2010 z 20. júna 2012 napadnutý rozsudok okresného súdu potvrdil. Podľa odvolacieho súdu „navrhovatelia vrátane navrhovateľa I/, mali na požadovanom určení naliehavý právny

záujem... Ak sa navrhovateľ domáha určenia, že je vlastníkom nehnuteľnosti, pri ktorej je v katastri nehnuteľností zapísaný ako vlastník niekto iný, má (vo vzťahu k tejto osobe) nepochybne naliehavý právny záujem na požadovanom určení. S prihliadnutím na význam zápisu vlastníckeho práva v katastri nehnuteľností a jeho právnym účinkom (ktorými sú hodnovernosť a záväznosť údajov katastra podľa § 70 zák. č. 162/1995 Z. z., je odôvodnený záver, že právne postavenie navrhovateľa je za tejto situácie neisté a že bez požadovaného určenia by jeho právo mohlo byť ohrozené.

... V danej veci súd prvého stupňa posudzoval platnosť a záväznosť výmeru Povereníctva pôdohospodárstva a pozemkovej reformy v Bratislave zo 07. 12. 1948 č. 2901/48-1 ako navrhovateľov z hľadiska jeho súladu s nariadením SNR č. 104/1945 Sb. n. SNR o konfiškácii a urýchlenom rozdelení pôdohospodárskeho majetku Nemcov, Maďarov, ako aj zradcov a nepriateľov slovenského národa v znení neskorších predpisov a dospel k záveru, že ide o prídellové rozhodnutie, ktoré má charakter verejnej listiny, čoho dôsledkom bolo nadobudnutie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam v ňom uvedeným právnym predchodcom navrhovateľov, a to napriek tomu, že výmer neobsahuje určenie prídellovej ceny a predpokladá jej neskoršie určenie. Odvolací súd tento záver súdu prvého stupňa považuje za správny, stotožňuje sa s ním a v podrobnostiach odkazuje na odôvodnenie napadnutého rozhodnutia. Správnosť výmeru a jeho súlad s platnými právnymi predpismi nie je možné v súčasnosti preskúmať a takýto správny akt treba považovať za právne bezchybný, z ktorého musí súd v zmysle § 135 ods. 2 OSP vychádzať...

Odvolací súd sa rovnako stotožnil so záverom súdu prvého stupňa, že odporkyňa minimálne pre nedostatok doby držby predmetného pozemku sa v zmysle § 134 OZ nemohla stať jeho vlastníčkou vydržaním, keď navyše nepovažoval za hodnovernú jej nevedomosť o tom, že je jeho vlastníčkou. Vydržanie je osobitný spôsob nadobúdania vlastníckeho práva v dôsledku kvalifikovanej držby veci, vykonávanej počas zákonom stanovenej doby. Jeho účelom je uviesť do súladu dlhodobý faktický stav so stavom právnym a umožniť tak nadobudnutie vlastníckeho práva držiteľovi, ktorý vec dlhodobo ovláda v dobrej viere, že je vlastníkom, táto dobrá viera sa zisťuje so zreteľom ku všetkým okolnostiam danej veci. K tomu, aby bolo možné nadobudnúť vlastnícke právo vydržaním musia teda byť splnené súčasne zákonné predpoklady a to, že držba veci musí byť oprávnená po celú vydržáciu

dobu, že musí ísť o neprerušovaný stav užívania predmetu vydržania počas zákonom ustanovenej doby. Splnenie týchto podmienok však preukázané nebolo.“.

Proti napadnutému rozsudku krajského súdu podala sťažovateľka dovolanie, v ktorom uplatnila dovolacie dôvody podľa § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) tvrdiac, že postupom okresného súdu a postupom krajského súdu v predmetnom konaní jej bola odňatá možnosť konať pred súdom. V tejto súvislosti sťažovateľka v dovolaní namieta, že:

- prvostupňový súd na pojednávaní konanom 13. novembra 2009 nepripustil jej návrh na vykonanie dokazovania vo veci predloženia prídelovej listiny, ktorá je právne významná pre posúdenie vlastníckeho práva žalobcov, čím znemožnil realizáciu jej procesných práv v konaní pred súdom, pričom tvrdený nedostatok konania neodstránil ani odvolací súd,

- odvolací súd jej nedoručil prídelovú listinu, ktorú žalobcovia predložili až v odvolacom konaní, po ukončení dokazovania, ako prílohu svojho vyjadrenia z 12. februára 2010 k odvolaniu sťažovateľky,

- postupom odvolacieho súdu jej bolo odopreté právo na spravodlivý súdny proces, keď sa nemohla relevantne vyjadriť k predloženému listinnému dôkazu, ktorý žalobcovia predložili odvolaciemu súdu potom, ako prvostupňový súd ukončil dokazovanie,

- odvolací súd sa vôbec v odôvodnení svojho rozsudku nevysporiadal s jej argumentmi v prvostupňovom konaní, ktorými odôvodňovala aj odvolanie proti rozsudku súdu prvého stupňa (preukázanie naliehavého právneho záujmu, nesprávne právne posúdenie veci, prídelové konanie, uplatnenie reštitučného nároku žalobcov, vlastnícke právo žalovanej, nadobudnutie vlastníckeho práva vydržaním), a nezaoberal sa ani ústavnými aspektmi prípadu a povinnosťou vykladať ustanovenia právnych predpisov v súlade s ústavnými princípmi,

- došlo k nezákonnej výmene zákonného sudcu okresného súdu na základe opatrenia predsedu okresného súdu.

O dovolaní sťažovateľky rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) uznesením sp. zn. 4 Cdo 256/2012 z 22. augusta 2013 tak, že ho odmietol ako procesne neprípustné.

Sťažovateľka tvrdí, že najvyšší súd „sa v rámci dovolania zároveň pri svojom posúdení nielenže nezaoberal relevantne dovolacími dôvodmi sťažovateľky, ale rovnako (nijako) z právneho hľadiska neposúdil ani (samostatné) dovolanie sťažovateľky voči potvrdzujúcemu výroku odvolacieho súdu“.

Na základe argumentácie uvedenej v sťažnosti sa sťažovateľka domáha, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Základné práva [REDAKOVANÉ]... podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, podľa článku 46 ods. 1 v spojení s článkom 12 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa článku 20 ods. 1, článku 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane Ústavy Slovenskej republiky ľudských práv a základných slobôd, podľa článku 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, všetky v spojení s článkom 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a s článkom 12 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (a čl. 38 ods. 1 listiny) rozsudkom Krajského súdu v Bratislave, č. k. 15 Co 177/2010-90, IČS: 1010898942 zo dňa 20. 06. 2012, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 10. 07. 2012 a rozsudkom Okresného súdu v Pezinku č. k. 5C 520/08-55 zo dňa 13. 11. 2009 porušené boli.

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave, č. k. 15 Co 177/2010-90, IČS: 1010898942 zo dňa 20. 06. 2012... a Rozsudok Okresného súdu v Pezinku č. k. 5C 520/08-55 zo dňa 13. 11. 2009 sa zrušujú a vec sa vracia Okresnému súdu v Pezinku, aby vo veci znovu konal a rozhodol.

Okresný súd v Pezinku je povinný uhradiť pani [REDAKOVANÉ]... trovy právneho zastúpenia v sume 340,90 €.. na účet jej právnej zástupkyne, spol. advocatius s. r. o., č. ú. [REDAKOVANÉ], vedený v [REDAKOVANÉ], do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone. Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje predovšetkým vo viazanosti petitom, teda tou časťou sťažnosti, v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa domáha (§ 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde), čím zároveň vymedzí predmet konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom

na to môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorého označil za porušovateľa svojich práv. Platí to predovšetkým v situácii, keď je sťažovateľ zastúpený zvoleným advokátom (m. m. II. ÚS 19/05, III. ÚS 2/05, IV. ÚS 287/2011).

Sťažovateľka namieta, že rozsudkom okresného súdu sp. zn. 5 C 520/2008 z 13. novembra 2009, ako aj rozsudkom krajského súdu sp. zn. 15 Co 177/2010 z 20. júna 2012 došlo k porušeniu jej základných práv podľa čl. 19 ods. 2, čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 v spojení s čl. 12 ods. 1 ústavy a podľa čl. 38 ods. 1 listiny, ako aj práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu.

1. K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 19 ods. 2, čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 v spojení s čl. 12 ods. 1 ústavy a podľa čl. 38 ods. 1 listiny, ako aj práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu rozsudkom okresného súdu sp. zn. 5 C 520/2008 z 13. novembra 2009

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri uplatňovaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany základných práv alebo slobôd

môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

Z dokumentácie priloženej k sťažnosti vyplýva, že proti napadnutému rozsudku okresného súdu sp. zn. 5 C 520/2008 z 13. novembra 2009, ktorým tento súd vyhovel žalobe žalobcov, podala sťažovateľka odvolanie, o ktorom krajský súd rozhodol napadnutým rozsudkom tak, že mu nevyhovel a s prihliadnutím na všetky okolnosti daného prípadu rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdil.

Proti rozsudku okresného súdu sp. zn. 5 C 520/2008 z 13. novembra 2009 mohla sťažovateľka podať odvolanie (čo aj využila), o ktorom bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť krajský súd ako odvolací súd. Právomoc krajského súdu rozhodnúť o odvolaní sťažovateľky v danom prípade vylučuje právomoc ústavného súdu.

Z uvedeného dôvodu ústavný súd pri predbežnom prerokovaní túto časť sťažnosti sťažovateľky odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok svojej právomoci.

2. K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 19 ods. 2, čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 12 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 ústavy a podľa čl. 38 ods. 1 listiny, ako aj práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu rozsudkom krajského súdu sp. zn. 15 Co 177/2010 z 20. júna 2012

V súvislosti s touto časťou sťažnosti ústavný súd v prvom rade poukazuje na skutočnosť, že rozsudok krajského súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa sp. zn. 5 C 520/2008 z 13. novembra 200, napadla sťažovateľka dovolaním, o ktorom rozhodoval najvyšší súd.

Ústavný súd pri svojej rozhodovacej činnosti opakovane vyslovil právny názor, že sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nie je časovo neobmedzeným právnym prostriedkom

ochrany ľudských práv a slobôd (I. ÚS 33/02, II. ÚS 29/02, III. ÚS 62/02). Jednou zo zákonných podmienok jej prijatia na ďalšie konanie je jej podanie v lehote ustanovenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde. Táto lehota je dvojmesačná a začína plynúť od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu, pričom pri opatrení alebo inom zásahu sa počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Nedodržanie tejto lehoty je zákonom ustanoveným dôvodom na odmietnutie sťažnosti ako podanej oneskorene (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde). Vzhľadom na uvedené sa ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti musí zaoberať aj otázkou, či sťažnosť v tejto časti bola podaná včas.

V tejto súvislosti ústavný súd zároveň konštatuje, že ustanovenie o lehote na podanie sťažnosti je ustanovením kogentným, to znamená, že ústavný súd nemôže zmeškanie tejto lehoty odpustiť alebo ju predĺžiť (m. m. pozri napr. IV. ÚS 14/03, I. ÚS 64/03, I. ÚS 188/03, II. ÚS 330/06).

Lehota dvoch mesiacov na podanie sťažnosti ústavnému súdu podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde by mala podľa názoru ústavného súdu vyjadrovať dobu, ktorá je postačujúca na uplatnenie účinnej právnej ochrany sťažovateľom a zároveň rešpektuje aj princíp právnej istoty (m. m. III. ÚS 186/02, IV. ÚS 287/09).

Ústavný súd v súlade so svojou aktuálnou judikatúrou zastáva právny názor, podľa ktorého v prípadoch, ak sťažovateľ uplatní mimoriadny opravný prostriedok (dovolanie), spôsobilý zabezpečiť ochranu jeho práv, avšak najvyšší súd ho následne odmietne ako neprípustný, je lehota na podanie sťažnosti ustanovená v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde považovaná v zásade za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu všeobecného súdu (ide spravidla o rozhodnutie odvolacieho súdu), s výnimkou prípadov, keď to konkrétne okolnosti veci zjavne vylučujú (napr. m. m. I. ÚS 184/09, I. ÚS 237/09, III. ÚS 227/2010, IV. ÚS 49/2010, IV. ÚS 453/2010). Tento právny názor ústavného súdu je ale aplikovateľný len v tom prípade, ak sťažovateľ v lehote dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia dovolacieho súdu podá sťažnosť

ústavnému súdu, ktorou bude súčasne namietať porušenie svojich základných práv podľa ústavy, resp. práv podľa kvalifikovanej medzinárodnej zmluvy tak rozhodnutím dovolacieho súdu, ako aj rozhodnutím odvolacieho súdu. Za splnenia uvedených podmienok, aj keby došlo k situácii, že ústavný súd pochybenie ústavnoprávnej intenzity v postupe a rozhodnutí dovolacieho súdu nezistí a porušenie práv sťažovateľa nevysloví, mohol by aj napriek tomu preskúmať súčasne aj rozhodnutie, resp. postup odvolacieho súdu a meritórne o ňom rozhodnúť (m. m. IV. ÚS 481/2011, III. ÚS 34/2012, III. ÚS 34/2012, IV. ÚS 471/2013).

Keďže v posudzovanom prípade sťažovateľka namieta len porušenie svojich práv napadnutým rozsudkom okresného súdu a krajského súdu a rozhodnutie dovolacieho súdu nenamieta, treba v súlade s uvedenými právnymi názormi ústavného súdu počítat začiatok plynutia lehoty podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde odo dňa nadobudnutia právoplatnosti napadnutého rozsudku krajského súdu, čo v okolnostiach posudzovanej veci zakladá dôvod na odmietnutie tejto časti sťažnosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako podanej oneskorene.

Napriek uvedenému záveru ústavný súd považuje za potrebné poukázať aj na ďalšie skutočnosti, ktoré zakladajú iné dôvody na odmietnutie tejto časti sťažnosti, ktoré by existovali aj v prípade, ak by sťažnosť bola podaná včas, t. j. v lehote ustanovenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

Sťažovateľka v sťažnosti namieta, že sa jej *„postupom súdu druhého stupňa, v odvolacom konaní sp. zn. 15 Co 177/2010, v spojení s postupom súdu prvého stupňa v konaní sp. zn. 5 C 520/2008 odňala možnosť konať pred súdom, čím došlo k porušeniu práva na súdnu ochranu, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie a práva na ochranu majetku“*.

Z dokumentácie priloženej k sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka podala dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzovala okrem iného z identickej skutočnosti, že postupom prvostupňového a následne odvolacieho súdu jej bola odňatá možnosť konať pred súdom

[vada konania podľa § 237 písm. f) OSP podľa sťažovateľky spočívala v tom, že súd prvého stupňa nepripustil jej návrh na vykonanie dokazovania vo veci predloženia prídelovej listiny a túto vadu neodstránil ani odvolací súd, ktorý jej prídelovú listinu predloženú žalobcami vo vyjadrení k odvolaniu z 12. februára 2010 nedoručil, odvolací súd sa vôbec nevysporiadal s podstatnými odvolacími argumentmi (najmä preukázanie naliehavého právneho záujmu, nesprávne právne posúdenie veci, prídelové konanie, uplatnenie reštitučného nároku žalobcov, vlastnícke právo sťažovateľky, nadobudnutie vlastníckeho práva vydržaním), a nedostatočne bolo podľa nej odôvodnené aj rozhodnutie súdu prvého stupňa, z ktorého rovnako ako z rozhodnutia odvolacieho súdu nevyplýval vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej]. Na základe sťažovateľkou podaného dovolania sa tak najvyšší súd v rozsahu svojho preskúmvacieho oprávnenia dovolacieho súdu musel v podstate vyrovnáť s rovnakými skutkovými a právnymi argumentmi, aké sťažovateľka proti napadnutému rozsudku krajského súdu ako odvolacieho súdu uvádza v konaní pred ústavným súdom.

Podľa zistenia ústavného súdu najvyšší súd uznesením sp. zn. 4 Cdo 256/2012 z 22. augusta 2013 dovolanie sťažovateľky pre nezistenie žiadneho z takzvaných dôvodov zmätočnosti v zmysle ustanovení § 237 OSP odmietol. Avšak ústavný súd, keďže sťažovateľka sťažnosťou pred ústavným súdom nenamietala aj označené rozhodnutie najvyššieho súdu (pozri petit sťažnosti, pozn.), správnosť jeho záverov nepreskúmaval a vzhľadom na § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde ani nemohol preskúmať.

Sťažovateľka v sťažnosti adresovanej ústavnému súdu vyslovila veľmi dôrazne nesúhlas s tým, ako sa najvyšší súd vysporiadal s týmito dovolacími námietkami, ale napriek tomu touto sťažnosťou nenamietala porušenie označených práv podľa ústavy, listiny, dohovoru a dodatkového protokolu rozhodnutím dovolacieho súdu, hoci tak urobiť mohla a mala. Keďže ide o námietky smerujúce proti rozhodnutiu dovolacieho súdu, ktorý sťažovateľkou nebol označený ako porušovateľ jej práv, ústavný súd nedisponuje vzhľadom na princíp subsidiarity oprávnením tieto námietky posudzovať, čo zakladá dôvod na odmietnutie sťažnosti v tejto časti (vo vzťahu k týmto námietkam) aj z dôvodu nedostatku

právomoci ústavného súdu (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde). Vo vzťahu k týmto námietkam bola totiž daná právomoc najvyššieho súdu, ktorý sa nimi v dovolacom konaní aj zaoberal.

Na tomto základe ústavný súd túto časť sťažnosti pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak z dôvodu, že bola podaná oneskorene, ako aj z dôvodu nedostatku svojej právomoci.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku sa už ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľky na ochranu ústavnosti nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. mája 2015